

Eminentissimi Ac Reverendissimi Domini, D. Joannis Baptistæ, Cardinalis De Luca, Theatrum Veritatis Et Justitiæ, Sive Decisivi Discursus

Ad Veritatem Editi In Forensibus Controversiis, Canonicis & Civilibus, in quibus in Urbe Advocatus, pro una partium scripsit, vel Consultus respondit ; Cum Indicibus Argumentorum, Causarum ac Rerum luculentissimis. Opus Tam Judicibus, Quam Causarum Patronis, atque omnibus in utroque Foro ...

Pars Prima. De Ivrisdictione Et Foro Competenti. Pars Secunda. De Præeinentiis & Præcedentiis

**Luca, Giovanni Battista de
Coloniae Agrippinae, 1691**

Discursus I. Toletana Iurisdictionis. De controversia jurisdictionis spiritualis, tàm ordinariæ, quàm delegatæ, inter Episcopum, & Prælatum inferiorem, tàm in locis exemptis, quàm nullius, & de ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74087](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74087)

D E
JURISDICTIONE
 ET FORO COMPETENTI,
 DISCVRSVS PRIMVS.
 TOLETANA JURISDICTIONIS
 PRO
 MAGNO PRIORE CASTELLÆ ET LEGIONIS ORDINIS
 S. JOANNIS HIEROSOLYMITANI,
 CUM
 ARCHIEPISCOPO.

Casus decisus per Rotam pro Archiepiscopo.

De Controversia jurisdictionis spiritualis, tam ordinariæ, quàm delegatæ; inter Episcopum, & Prælatum inferiorem, tam in locis exemptis, quàm nullius, & de territorio separato. Et quomodo territorium separatum probari dicatur; Et de distinctione plurium specierum Prælatorum inferiorum, eorumque jurisdictionis, Ac de intelligentia privilegiorum, quæ super exemptione à locorum Ordinariis competunt Regularibus, & Religionibus, præsertim verò illis S. Joannis Hierosolymitani.

S V M M A R I V M.

- 1 **C**ontroversia jurisdictionales in Curia frequenter, & quomodo illa decidenda sint.
- 2 Facti series, seu causus controversia.
- 3 Totus Orbis sub Dionysio divisus est in Dioceses, & quid sit Diocesis.
- 4 Antiquus non dabatur locus, qui non esset sub aliqua Diocesi.
- 5 De introductione exemptionis Regularium, & Monasteriorum.
- 6 De privilegiis exemptivis Religionis Hierosolymitanae.
- 7 De usu Prælatorum inferiorum, eorumque diversis speciebus, quæ distinguuntur.
- 8 Territorium Monasterij, vel Ecclesie exempta, consistit in ipsis ambiu, & jurisdictione Prælati est in personas.
- 9 De Prælatis inferioribus cum jurisdictione in Clerum, & populum, sed intrâ Diocesim Episcopi, & quid ista jurisdictione importet.
- 10 De Prælatis cum territorio separato & nullius.
- 11 Ad solum Papam pertinet territoria separare.
- 12 Territorium separatum non presumitur, & illud probandum est, vel per privilegium, vel per immemorabilem.
- 13 De differentia inter unam, & alteram speciem probationis, & immemorabilis non suffragatur, nisi canonizata per tres conformes.
- 14 De conclusione, quod Episcopo agenti incumbat onus probandi situationem loci in sua Diocesi.
- 15 De probatione situationis in Diocesi.
- 16 A finibus temporalibus non inferitur ad spirituales, & e contra, & non ex eo quod locus habet territorium proprium ab aliis locis distinctum, ergo est de territorio separato.
- 17 A finibus temporalibus eorumque distinctione inferri non potest ad spirituales.
- 18 Episcopus habet intentionem fundatam in omnes Ecclesias, personas Diocesis super lege Diocesana, & jurisdictione spirituali.
- 19 De privilegiis Religionis Hierosolymitanae quam speciem jurisdictionis tribuant Prioribus, & Commendatarijs.
- 20 De jurisdictione Prælatorum inferiorum in Monasterijs, & Ecclesijs exemptis intrâ Diocesim.
- 21 De differentia inter Prioratus, & monasteria sita in ipsis Civitatibus, & de locis de ipsorum jurisdictione.

Card. de Luca de Jurisd. & Foro Compt.

▲

22 Ca-

- 22 *Casus, in quo etiam in populum tanquam colonos competat jurisdictio.*
- 23 *De probationibus territorij separati, & de improbitate immemorabilis.*
- 24 *De jurisdictione media Prælatorum inferiorum juxta terminos cap. auditis de præscript.*
- 25 *An & quando per exercitum aliquorum actuum interrupta dicatur præscriptio Prælati inferioris.*
- 26 *De conclusione, ut in causa universalis possessio aliquorum actuum sufficiat, quomodo procedat.*
- 27 *De compatibili cumulativo concursu plurium superiorum, & habentium eandem jurisdictionem.*
- 28 *Declaratur conclusio de non dandis duobus capitibus in uno corpore, quomodo procedat.*
- 29 *An dari possint duo Episcopi in una Ecclesia.*
- 30 *Quomodo dicatur probata jurisdictio Prælati inferioris compatibiliter cum actibus gestis per Episcopum.*

DISCURSUS I.

Requentiores, privatè ad omnia Catholici Orbis Tribunalia, sunt in Romana Curia controversiæ jurisdictionales super jurisdictione spirituali, seu Episcopali, tam ordinaria, quam à Sac. Concilio Tridentino, & Apostolicis Constitutionibus delegata, inter Episcopos, & Prælatos inferiores, illæque videntur hodiè, potius facti, & applicationis quam juris, cum istius theoreticæ, seu conclusiones generales videantur jam firmatæ, ac extrà controversiam, quæ tota versatur in applicatione ad casum. Unde propterea, ad instar materiæ fidei commissariæ, & similium, congruum ac oportunitate videtur, plures controversias, quas disputare contingat, distinctè adnotare & recensere, quamvis sub ejusdem conclusionibus, ac juris principis cadentes, ob diversas facti circumstantias, ex quibus, eisdem juris principis retentis, diversimodè in uno, ac altero casu judicandum est, ideoque diversi eventus illorum casuum, qui similes, ac identitici videntur, nimium profunt ad veritatem indagandam, congruamque applicationem faciendam, seu ad conciliandas tot decisiones & auctoritates, quæ primo aspectu invicem pugnant videntur, quamvis & idem frequenter producere soleat æquivoca, inter Modernos, præsertim Pragmaticos, & transcriptores frequentia, capiendi quid pro quo.

Inter hujusmodi autem controversias, gravior magisque ventilata fuit ista, inter Archiepiscopum Toleranum, & M. Priorem Castellæ, & Legionis Ordinis S. Joannis Hierosolymitani; Cum enim dictus Prioratus, ex Regiis concessionibus, vel aliis titulis ab antiquo possideret in dominio, & jurisdictione temporali Oppida de Consuegra, de Alcazar, & alia 15 loca circiter, ejusdemque Prioratus officiales incertum est ex quo principio, jurisdictionem quoque spirituales seu quasi Episcopalem in eorundem locorum clero, & populo exercere consueverint, quod in locis de temporali dominio hujus Religionis est satis frequens, ut de eadem habetur in *Conversana*, & in *Vulturarien. disc. proo.* ac *seqq.* & in aliis; Hinc proinde, ab antiquo pariter tempore, tam super dicta jurisdictione, quam etiam

super jure decimandi, inter Archiepiscopos Toleranum prætendentes hujusmodi loca intrà suæ Diocesis fines esse, ac M. Priores pro tempore in Consilio Regio, & coràm Apostolicis Delegatis plures in partibus exorta fuerunt controversiæ, sopitæ, seu verius suspensæ per diversas concordias, omnes tamen personales quoad ipsos Archiepiscopos & respectivè Priores transigentes initas, per quas aliquid hinc inde datum seu remissum fuit, cum præservatis tamen protestationibus cujuscumque utriusque partis præjudicii.

Demum verò de anno 1610. per M. Priorem ex remedio *L. diffamari* adversus Archiepiscopum jactantem visitare ac jurisdictionem ordinariam vel delegatam in hujusmodi locis exercere, introducta fuit lis in Rota coràm *Pirovano*, eoràm quo sub diebus 26. *Maij* 1612 & 4. *Decembris* 1613. duæ prodierunt resolutiones Archiepiscopo favorabiles, super moderatione inhibitionis ex parte M. Prioris obtentæ, nè per illam Archiepiscopus impediretur visitare, suamque jurisdictionem saltè delegatam exercere, ut liquet ex decisionibus desuper editis impressis post *Tamburin. de Jur. Abbat. tom. 3. decis. 67. & 68.* & quæ habentur etiam repetitæ *decis. 396. par. 1. & 493. par. 2. rec.* ultra quamplures alias resolutiones circa ordinaria & compilationem processus, ad rem non facientes.

Siluit deinde longo tempore causa usque ad annum circiter 1655. in quo ea ex parte Archiepiscopi reassumpta coràm *Bevilacqua* subrogato sub diebus 9. *Maij* 1659. & 21. *Maij* 1660. prodierunt resolutiones eidem Archiepiscopo favorabiles, in bono jure ac negotio principali, firmantes dictorum Oppidorum & locorum situationem intrà fines Diocesis Toleranæ, & successivè Archiepiscopi omnimodam jurisdictionem spirituales & Episcopalem, ordinariam & delegatam indefinitè in eorundem locorum Ecclesiis, ac personis de clero & populo, omnibusque aliis ad legem diocesanam pertinentibus privatè ad M. Priorem, ut patet ex decisionibus desuper editis, quarum secunda hucusque est impressa post collocationes Bondeii *decis. 78.* atque in dies & pluries imprimuntur, ad quarum decisionum normam emanavit sententia, adversus quam commissa causa appellationis in eadem Rota coràm *Tata*, sub die 10. *Junii* 1661. duæ prodierunt resolutiones pariter Archiepiscopo favorabiles, una super confirmatione sententiæ, altera in possessorio super manutentione, concessaque nova audientia, in altera disputatione habita coràm *Bevilacqua* tanquam suffecto in locum *Tata* infirma valetudine detenti, sub die 27. *Januarij* 1662. confirmata fuit resolutio in possessorio, reformatæ verò seu declaratæ fuerunt, tam sententia, quam dictæ tres decisiones in bono jure, ut scilicet Archiepiscopi jurisdictione non violaret Sacræ Religionis privilegia registrata in *Constitutione 9. Pij IV.* ideoque non comprehenderet ejusdem Religionis professos seu etiam capellanos, servientes, ministros, colonos, & alios quamvis de clero & populo sæculari, in quibus concurrerent tria requisita *constitutionis 67. Gregorij XIII.*, & de quibus habetur actum in *Faventina hoc eod. tit. disc. 4.* atque ad istarum resolutionum normam prodit alia sententia.

In hoc statu ipsa Religio, ad præservanda præjudicia, sibi ejusque privilegii ex hujus causæ malo eventu resultantia, adiit Signaturam Gratiæ, petendo se admitti ad causam ex integro, non attentis ut supra gestis cum M. Priore, cum non ad istum, sed ad ipsam prætenderetur principaliter spectare de-

sentio.

ensionem privilegiorum, jurium, & jurisdictionum, nedum ipsius Religionis in universum, sed singulorum Prioratum, Bajulivatum, & Commendarum, & assumpta desuper dispositione, sub die 23. Jan. 1663, dilata fuit resolutio, undè propterea siluit causa usque ad alteram Signaturam habitam sub die 6. Novembris 1667. in qua resolutum fuit Religionem admittendam esse in statu & terminis, in qua reperitur causa, quæ proinde in tertia instantia commissa fuit in eadem Rota coram Priolo, & in hoc statu reperitur.

In pluribus autem congressibus pro hujusmodi causæ directione ac defensione habitis, usque ab initio de anno 1655. & in primo congressu, mea fuit sententia, periculosum videri insistere in omnimoda jurisdictione ordinaria & quasi Episcopali privativè ad Archiepiscopum, tanquam in locis nullius & de territorio separato, cum generalia Religionis quamvis ampla privilegia registrata in dicta Constitutione 9. Pij IV. id non importent, neque haberentur hujus prioratus privilegia specialia, minusque probata vel probabilis esset immemorabilis desuper necessaria, Ideoque eram in voto, assumendam esse defensionem jurisdictionis mediæ super actibus præscriptis juxta terminos textus in c. auditis de præscriptis. Sed quia cæteris senioribus & gravioribus congregatis diversimodè visum fuit, hinc sequutum est, quod multum volentes, totum amisimus, Archiepiscopus verò obtinuit plus fortè quàm prætenderet, cum dictæ primæ decisiones editæ de annis 1612. & 1613. præsertim viderentur, cum contentum esse jurisdictione delegata, ideoque resolutiones prædictæ quoad omnimodam ac territorium separatam, Mihi quamvis pro hac parte scribenti, justæ ac probabiles videbantur, Quamvis e converso, reflectendo etiam ad solam veritatem, non placerent quoad omnimodam & privativam M. Prioris, super actibus præscriptis juxta terminos textus in dicta cap. auditis, cum in hac parte bonum jus M. Priori potius assistere videretur, Et consequenter in ultimo congressu post dictam resolutionem Signaturæ gratiæ pro directione causæ in hac tertia instantia etiam sub nomine Religionis habito, persistendo in mea sententia, cui cæteri congregati adhærebant, credebam in hac specie jurisdictionis, ac pro dictarum sententiarum reformatione solum insistendum esse, cum longè melius esset obtinere dimidiatam victoriam, quàm subjacere omnimodæ succumbentiæ.

Quoniam verò agentes pro Don Joanne de Austria M. Priore non de facili acquiescebant, ex eo potissimum, quod ejusdem M. Prioris consilarii, cæterique officiales de partibus, nimium inculcarent insistendum esse super impugnanda hujusmodi locorum situatione in Diœcesi Tolatana, ex eo quod ea insimul connexa proprios haberent limites seu terminos ab aliis dictæ diœcesis Oppidis & locis distinctos, atque constituentes ut ibi dicitur, unum terminum rotundum, quasi unius Diœcesis constitutum, Idcirco ad eorumdem officialium & consiliorum informationem ac instructionem, ut vel acquiescerent, vel alia meliora subministrarent, assumpsi onus effortandi desuper discursum, assumendo hanc materiam ab alto, omnique inferiorum Prælatorum, ac jurisdictionum species distinguendo, ut ita digno sceretur, ubi resideret difficultas.

Retenta igitur opinione, quam licet à pluribus contradictam, sequitur Rota, & esse magis communem & probabilem, ex Baronij & aliorum te-
Card. de Luca de Jurisd. & Foro Compet.

stimonio probat Barbosa de potest. Episcoporum par. 1. cap. 7. tit. 1. quod scilicet sub Pontifice Dionisio Primo totus Orbis terrarum sub Episcopis divisus esset in diœceses, quæ respectivè unicuique cujuslibet Ecclesiæ Cathedralis Territorium constituunt, complexivum plurium Oppidorum & locorum, quorum singula, vel quoad jurisdictionem temporalem, vel quoad jura civica, distinctos fines, distinctaque territoria habent, etiam sub diversis Principatibus & ditionibus temporalibus, quamvis contrarium, circa Episcoporum & Archiepiscoporum originem derivatam à gentiliū divisionibus, impugnando Dionisii divisionem dicat Fagnan. in c. nullus de parochiis, num. 12. & seqq. quæ tamen opinio non videtur recepta per Rotam & Curiam, sed potius alia ut supra; Cum in illis primitivæ Ecclesiæ temporibus adhuc introductus non esset usus exemptionum, ac Prælatorum inferiorum, Idcirco in quacumque diœcesi respectivè, nulla data discretionem secularium & regularium, vel subditorum, & exemptorum, unum erat ovile, & unus Pastor, neque aliquis aderat in Orbe locus, qui sub Episcopo & in aliqua diœcesi non esset, quamvis & in hoc Fagnan. in d. cap. nullus num. 16. contrarium dicat, parum tamen tutè, quia cum in illis primitivæ Ecclesiæ temporibus non haberetur usus exemptorum & Prælatorum inferiorum, non videtur quomodo aliqua loca remanere debuerint acephali, illique populi sine Episcopo, & sic oves sine pastore.

Post introductum verò Ordinem monasticum seu statum regularem cœpit Sedes Apostolica recipere sub sua, & B. Petri protectione aliqua monasteria, ea eximendo à jurisdictione & superioritate Episcoporum, ac immediatè subiciendo ipsi Sedi, concedendo eorumdem Abbatibus vel Prælatibus jurisdictionem in ipsos Monachos & professos, dilatam etiam ad ministros, intervenientes, & colonos, dictæque concessionem in origine singularitè aliquibus monasteriis factæ, paulatim ad eam crevere, quod exceptis aliquibus partibus ultra montanis, præsertim Germaniæ, hodiè sive directè & immediatè, sive mediatè & per communicationem privilegiorum, in universo statu regulari, eorumque omnibus monasteriis, conventibus, & domibus dicta exemptio vigeat, cum illis moderationibus, quas deinde Sac. Conc. Trid. & Apostolicæ Constitutiones introduxerunt, ut frequenter & sparsim habetur deductum hoc eodem titulo, præsertim verò circa Regularium exemptionem in Colonien. exemptionis S. Cornelij ad Indam disc. 28. & in Romana exemptionis seu tituli Cardinalitij disc. 34.

Inter cæteras autem Religiones, quoad hujusmodi concessionem & privilegia, præcipuum ac fortè primum locum occupat insignis Religio S. Joannis Hierosolymitani, cui Summi Pontifices plura concesserunt privilegia enunciata & confirmata per Pium IV. in ejus Constitutione 9., illud præsertim, omnimodæ exemptionis, Prioratum, Bajulivatum, Hospitalium, & Commendarum, eorumque capellanorum, & servientium, ministrorum, colonorum, & aliorum quamvis secularium, concedendo ipsis Prioribus, Bajulivis & Commendatariis jurisdictionem activam in dictas personas, ac si essent veri Ordinarii, quod tamen deinde per Sac. Conc. Trid. & Constitutionem 67. Gregorij XIII. moderata fuit, juxta ea quæ habentur in Faventina jurisdictionis hoc tit. disc. 4.

Ex Indultis quoque Apostolicis, vel etiam ex consuetudine, frequentius originata ex deputationibus seu concessionibus ipsorummet Epi-
A 2 scopo-

scoporum, ut liquet ex *Squillacen. coram Andrea inter suas dec. 54. aliàs dec. 69. post Tamburin. de Jur. Abbat. tom. 3. quæ est decisio magistralis in materia territorii separati, ac etiam ex Conversana apud Duranum dec. 446. de qua habetur actum hoc pariter in disc. seq. & in Marsicen. disc. 13. & in aliis, inolevit usus aliorum Prælatorum inferiorum sæcularium, vel regularium cum spirituali, & quasi Episcopali jurisdictione etiam in clerum, & populum aliquorum locorum, vel subordinatè, & sub Episcopis, in quorum diocæsis ipsa loca sita essent, vel etiam privativè, & cum omnimoda, itaut loca prædicta omninò dismembrata, & separata censerentur à diocæsi.*

Hinc proindè tres habemus hujusmodi inferiorum Prælatorum sæcularium, vel regularium species, quarum prima est frequentior, Abbatum seu Priorum, aliorumque Superiorum regularium in suis respectivè Monasteriis, conventibus, vel domibus regularibus in Civitate vel Diocæsi existentibus, cum exemptione tamen ab Episcopo, Quod etiam habetur in plerisque Prælatibus seu primis dignitatibus Ecclesiarum Collegiatarum sæcularium, ut est, exempli gratia, Prior S. Nicolai Bari, ac etiam sunt Archiepiscopi Ecclesiarum Patriarchalium Urbis, & similes, Et isti Prælati nullum habent territorium, nisi quantum se extendat ipsorum Monasteriorum, Conventuum, domorum, vel Ecclesiarum ambitus, in quo Monasterii, & Abbatis territorium consistere dicitur, juxta receptam doctrinam *Cardinalis in Clementina prima num. 1. de statu Monachorum, de qua Tamburin. de Jur. Abbat. tom. 1. disp. 15. questione 7. num. 39. Caputaquen. decis. 225. num. 3. par. 2. dec. 348. num. 35. par. 11. rec.* Undè extra dictum ambitum, istorum Prælatorum jurisdic-tio est in personas sibi subiectas sine territorio juxta casum, de quo infra in *Nazarena disc. 20. in Lauretana disc. 33. in Policastrin. disc. 19.* & in aliis, dictaque Monasteria, vel alia loca exempta dicuntur in diocæsi, sed non de diocæsi ob exemptionem ab universalis lege diocæsana.

Alteræ Prælatorum species est habentium jurisdictionem spirituales etiam in clerum & populum sæcularem alicujus loci, cum aliqua impropria territorii distinctione, quantum scilicet respectivè illius loci particulares seu temporales fines se protendant, adhuc tamen continuantes in diocæsi, itaut hujusmodi Prælatorum jurisdic-tio compatibilis remaneat cum Episcopo & lege diocæsana, vel per concursum cumulativum, vel cum aliquorum actuum distinctione, vel cum aliqua subordinatio ne juxta casum dicti textus in *cap. auditis de præscript. cum ibi notatis, & quales sunt illi Decani, Archidiaconi & alii, de quibus loquitur Sac. Conc. Trid. Sess. 24. de reformat. cap. 20. incipien. Cause omnes, & de qua Prælatorum specie agitur præsertim in aded ventilata Beneventana jurisdictionis inter Archiepiscopum & Archidiaconum ejusdem Ecclesiæ Metropolitanæ, in qua prodierunt plures decisiones coram Zarata, Cerro, & aliis, & quarum una est impressa dec. 304. par. 11. recent. & dec. 79. post controversias Contris, & hujusmodi loca non desinunt esse in diocæsi, Atque licet hujusmodi Prælatorum exemptio, & respectivè jurisdic-tio, aliàs plena & respectivè omnimoda esset, hodiè tamen per Sac. Conc. Trid. & Apostolicas Constitutiones, ferè ad nihilum redacta est, ob jurisdictionem locorum Ordinariis delegatam in causis matrimonialibus, & criminali-*

bus, necnon in concernentibus curam animarum, sacramentorum administrationem, collationem Ordinum, approbationem confessoriorum & concionatorum, Monasteria monialium & alia, de quibus hoc tit. eod. in plerisque controversiis habitis inter Episcopos & hujusmodi Prælatos, præsertim in *Theatina, in Anglonen. in Vulturariè. & frequenter.*

Tertia demùm species est illorum Prælatorum, qui in uno vel pluribus locis, aliàs, juxta dictam antiquam divisionem in Diocæsi, & sub Episcopo existentibus, plenam, ac omnimodam habent jurisdictionem spirituales, & quasi Episcopalem privativè ad Episcopum, mediante territorii separatione, itaut constituere dicantur novum territorium stans de per se tanquam speciem Diocæsibus ejusdem Prælati, quæ nullius dicitur, & isti sunt veri loci Ordinarii, atque sub Ordinariis nomine veniunt, itaut non subiaceant illi jurisdictioni, quam ut supra Sac. Conc. Trid. & Apostolicæ Constitutiones delegarunt Episcopis seu Ordinariis locorum, quia ipsi dicuntur illi Ordinarii, de quibus Concilium & Constitutiones loquuntur, etiam quoad activam jurisdictionem in dictis casibus delegatam supra eorum limites existentes, ut advertitur in *Avellina apud Orthob. dec. 82. & late Fagnan. in c. accedentibus de excess. prælat. ex num. 20. cum pluribus seqq. ubi quod habent cognitionem causarum matrimonialium ac alia per S. C. T. Ordinariis delegata, Et sunt illi de quibus habetur in *Mutinen. disc. 16. in Astorican. disc. 7. & in Hysspalen. disc. 8. & in aliis hoc etiam tit. frequenter, itaut exceptis iis, quæ sunt ordinis Episcopalis, quorum exercitium non habent, quamvis etiam habitus jurisdictionalis eis competat, in nihilò differre videantur ab Episcopis, exceptis aliquibus casibus, quos idem Sac. Conc. Trid. vel Apostolicæ Constitutiones delegarunt Metropolitanis, seu Episcopo viciniore.**

Quia verò juxta receptissimam, ac apud Catholicos hodiè indubitam opinionem, ad solum Papam pertinet, Diocæses & territoria spiritualia constituere, unire, vel separare *Abb. in c. cum contingat nu. 18. de foro compet. & ceteri apud Gratian. disc. sept. 212. num. 17. Barate. dec. 912. num. 1. dec. 324. num. 2. par. 1. rec. & in hujus causæ decisionibus, præsertim prima, atque ut dictum est, ex dicta generali totius Orbis divisione omnia loca censenda sunt alicujus diocæsibus & sub Episcopo, Idcirco ista territorii separati qualitas non præsumitur, sed per allegantem probanda est, Atque probatio ad duas tantum restringitur species, Unam scilicet per privilegium Apostolicum clarum & expressum, vel saltem ab antiquissima pacifica observantia ita interpretatum, juxta ea quæ habentur infra in *Beneventana jurisdictionis disc. 12. & alteram per immemorabilem benè probatam juxta requisita vulgaris glo. in cap. de præscript. in 6. ob ejusdem immemorabilis virtutem & operationem, quod ejus vigore allegari potest quicumque titulus de mundo melior, & sic etiam ipsismet privilegium Apostolicum.**

Cum hac tamen differentia inter unam & alteram speciem probationis, quod ubi agitur de prima per privilegium explicitum & clarum, illius executio seu observantia statim admittitur, Ubi verò de altera per immemorabilem, ista exigat canonizationem per tres sententias conformes, interim verò Episcopus manuteneatur in quasi possessione exercendi dictam jurisdictionem delegatam, ut pluries fuisse decisum per Sacram Congregationem Concilii ac etiam per Rotam, habetur

betur in hujus causæ decisionibus, & docet praxis dictæ Sac. Congregationis in dictis *Vulturarien. & in Anglonen. ac aliis hoc eod. tit.*

Et quamvis Rota quandoque contrâ Episcopos agentes ad visitationem, ac delegatam jurisdictionem adversus hujusmodi inferiores Prælatos, respondere consueverit de defectu probationis situationis in eorum diœcesi, in qua consistit suæ intentionis fundamentum, ut præsertim in *Aprutina seu nullius jurisdictionis 16. Martii 1624. coram Duno. zetto, impress. post. Tamburin. de Jur. Abbas. tom. 3. dec. 71. n. 5.* & habetur deductum in *Aprutina*, & in *diœcesi Beneventana hoc eodem tit.* & super quo motivo, tam curiales pro Magno Priore scribentes, quam fortius ejus consiliarii, & agentes de partibus insistebant; Nihilominus ut advertitur in dictis *Aprutin. & Beneventan. ac etiam in Maceraten.* atque in hujus causæ decisionibus, ista difficultas considerabilis est, quando alter Episcopus est in causa, ita ut incertum sit, in qua diœcesi locus esset constitutus, undè controversia non restringatur inter solos Episcopum, & Prælaturam inferiorem, sed sit inter duos Episcopos de eadem activa lege diœcesana, seu delegata jurisdictione contententes; Ubi verò alter Episcopus non est in causa, tunc fundata censenda est intentio illius, à cujus diœcesi controversus locus undique circumdatur, vel saltem cui pro majori parte adiacet, Multò verò magis ubi controversia est diuturna, absque eo quod alter Episcopus nunquam comparuerit, ac etiam situationis vel exercitiæ jurisdictionis adminicula concurrunt; Improbabile siquidem videtur, alio Episcopo non comparente, excludere adjacentem, qui agat ex hoc solo motivo, de quo solum objiciat inferior Prælatus, qui semper replicari potest, quod cum perneceesse dare oporteat illum locum in aliqua diœcesi, & sub aliquo Episcopo, idcirco quoties territorii separati concludens probatio non accedit, ne detur locus acephalus, si præterit eum non esse sub Episcopo agente, ostendat sub quo sit, Ideoque reflectendo etiam ad veritatem, illa resolutio, quæ capta fuit in dicta *Aprutina*, ut conficeretur planita, eatenus sustentabilis videtur, quatenus juxta præcedentem resolutionem anni 1663. interim Episcopus manentem in quasi possessione exercendi jurisdictionem delegatam, & non aliam.

His ita constitutis, aplicando ad rem dicebam, dubitandum non videri de probatione situationis hujusmodi Oppidorum, & locorum intrâ fines hujus diœcesis, tum quia juxta mappas geographicas, undique vel saltem pro majori parte ab ea circumdata sunt, tum etiam quia durantibus hujusmodi controversiis, spatium plurimum sæculorum, nunquam alter Episcopus comparuit, & clarius quia ex pluribus actibus, præsertim verò ex concordiiis inter Archiepiscopos, & Priores initis de annis 2228. 1229. 1510. & 1516. enunciantur hujus diœcesis, cujus etiam situatio probatur per testes, & comprobatur per plures actus jurisdictionales ac decimationes, & alia, ita ut videatur casus extrâ omnem controversiam.

Nil refragante, quod hujusmodi loca insimul contigua proprios haberent fines seu limites ab aliis dictæ diœcesis locis distinctos, undè inferebatur ad territorium separatum; Illud siquidem est æquivo-cum clarum sed commutæ, quod fomentum præbet omnibus hujusmodi controversiis, ut patet etiam ex *Vulturarien. & Anglonen. ac pluribus similibus, de quibus eod. tit.* quoniam hæc est distinctio finium temporalium, Vel ad effectum jurisdictionis sæcu-

Card. de Luca de Jurisd. & Foro Compet.

laris, Vel ad effectum pascuorum aliorumque jurum civicorum, atque ut unus populus ab altero distinguatur, Secus autem quoad territorium spirituale, quod non regulatur à singulorum locorum finibus, sed ab illis, qui ipsi Ecclesiæ Cathedræ in dicta generali divisione seu aliàs per Sedem Apostolicam attributi sunt, constituentibus unum & idem territorium, seu corpus universale complexivum plurimum Oppidorum, & locorum, nulla inter ista data finium discretionem, quamvis singula haberent ad dictos alios effectus, territoriorum ac finium distinctiones, in proposito nullatenus attendendos ac si non adessent, cum de facto videamus plures diœceses complecti Oppida, & loca diversarum Provinciarum seu diversorum Principatum sæcularium, Ideoque receptissima propositio est, quod à finibus temporalibus non inferatur ad spirituales, vel e contra, ut *dec. 324. nu. 10. par. prima rec. cum aliis in hujus causæ decisionibus, & in Pampilonen. decimarum de Taffalla hoc eod. lib. sub tit. de præminentius disc. 29.* & est res, quam in dubitate docet praxis totius Orbis.

Posita situatione, resultat de consequenti, fundatam esse Archiepiscopi intentionem super lege diœcesana & jurisdictione spirituali in omnes Ecclesias & personas, tam de clero, quam de populo in ejus diœcesi existentes, donec per allegatam limitationem, seu exemptionem illa probetur, ut cum copiosis allegationibus, comprobatur in eisdem decisionibus, quoniam Episcopus est pastor curæ ac jurisdictionem generalè habens super omnibus depascentibus in territorio sibi commisso, quare onus est Prælati inferioris probare limitationem, qua non probata remanet fundata intentio habentis pro se regulâ generalem *Mantuanic. decis. 251. n. 4. cum aliis per Barbo. axiom. 198.*

Privilegia verò, quantumvis ampla Religionis, in hoc sine dubio non suffragantur, ut de facto docet Catholici Orbis praxis, quoniam in omnibus ferè magnis Civitatibus, seu locis qualificatis, ista Religio habet Prioratus, bajulivatus, & Commendas, & tamen Priores Bajulivi, vel Commendatarii se non ingerunt nisi cum ipsis Religiosis professis, vel cum ipsorum Prioratum & Commendarum capellanis, inservientibus, & ministris sæcularibus habentibus requisita sæpius enunciata *Constitutioni 67. Gregorii XIII.* Ex jam dicta clara ratione, adaptabili etiam omnibus aliis Prælatibus inferioribus Regularibus, vel sæcularibus, juxta primam speciem ut supra exemplificatis quod scilicet eorum territorium non protrahitur ultra claustra seu ambitum ipsius Monasterii, vel Commendæ, ubi ob privilegiorum amplitudinem datur quandoque quædam impropria territorii separatio & qualitas nullius secundum quid, nõ obstante quod locus esset undique circumdatus à territorio Episcopi ex firmatis in *Motis Cassinen. jurisdictionis coram Bichio decis. 373. par. 11. rec. ac habetur in Lauretana disc. 33. & in aliis hoc eod. titulo*, Sed punctus est in reliquo territorio, in quo vivit clerus & populus sæcularis, quoniam istud non est hujusmodi Prælati habentis fines ut supra restrictos intrâ claustra, sed est Episcopi, qui proinde est legitimus pastor ovium in suo territorio existentium.

Jurisdicção autem, quæ ex dictis, vel similibus privilegiis, quamvis ampla, atque vero, plenoque jure ordinario hujusmodi inferioribus Prælatibus extrâ claustra, seu proprium ambitum per privilegia Apostolica competit, est in personas, ratione certæ qualitatis, ad quam jurisdictionis limitata est, non autem in territorio ac

istius ratione, atque in hoc est punctus inevitabilis, per quem de plano tollantur omnia fundamenta hujusmodi inferiorum Prælatorum ratione privilegiorum generalium, seu etiam particularium exemptivorum, quoniam aliud est exemptio alicujus loci vel aliquarum personarum ratione certæ qualitatis à jurisdictione passiva, aliud est obtinere jurisdictionem activam in territorio non suo & in clerum & populum sæcularem sibi non commissum.

In primo hujus causæ congressu, in quo ut supra, seniores, Me tunc juniore in voto singulari remanente, concluderunt privilegia Religionis suffragari, etiam quoad hanc jurisdictionem activam in territorio ac populo, se fundabant in eo, quod præmissa procederent in Prioratibus & Commendis existentibus intus Civitates, vel alia loca alienæ jurisdictionis, secus autem respectu illorum locorum, quæ etiam quoad populum sunt de ipsius Prioratus vel Commendæ dominio, credentes hanc esse genuinam distinctionem, Adversus quam in prædictis disputationibus deductam, scribentes in contrarium pro Archiepiscopo, ut ostenderent temporale dominium in hoc non suffragari, deducebant exemplum ipsius M. Magistri & Conventus Melevitani, qui singulariter in universa Religione *Conventus* nomen habet, quoniam licet habeat dominium temporale totius insulæ, sitque illius populi dominus & Princeps ex concessione Regis Catholicæ tanquam Regis Siciliæ, juxta ea quæ habentur in *Melevitana electionis fori*, hoc eodem tit. disc. 69. Nihilominus jurisdicção spiritualis cum lege diocæsana pertinet ad Episcopum, cui clerus & populus in hoc subest, non autem M. Magistro habenti solum jurisdictionem spirituales in personas, ipsius scilicet Religionis professores vel ministros.

Verum non minus frigida erat propositio, quam responsio, quamvis illa tunc magnum plausum habuerit, ac etiam deducta sit in prima decisione, pro meo tamen iudicio potius negligenda, Nil enim valebat propositio, ex jam dicta ratione, quod à dominio temporali inferri non potest ad spirituale, quodque in spiritualibus jurisdicção commissa hujusmodi Prælati, qui etiam veri Ordinarii censentur, restricta est ad claustra, seu ambitum proprii Monasterii vel Ecclesiæ, extra quem locum dicitur in personas sine territorio, ex sola ratione certæ qualitatis; Minusque valebat responsio profus inadaptabilis ex facto, cum carentia jurisdictionis spiritualis in M. Magistro proveniat ex natura concessionis ac lege in ejus limine adjecta; Cum enim priusquam hæc Religio amitteret Insulam Rhodi, in hac Insula Melevitana, tanquam membro Regni Siciliæ adesset Episcopus, tanquam pastor illius cleri & populi, concessio verò facta esset Religioni per Regem, Sede Apostolica approbante & gratissimum habente, non immutato statu quoad Episcopum & jurisdictionem spirituales, idcirco ea praxis provenit, potius à qualitate facti, quam ab interpretatione privilegiorum, quæ aliis locis normam præberet.

Considerabam etiam, scribendo tanquam Advocatus, istum casum dici posse ab aliis diversum, quoniam constans fama est in loco, huic Prioratui per Reges concessam fuisse hanc territorii partem depopulatam ac habitatoribus desertam, paulatim tractu temporis inhabitatam ex diligentia Priorum pro tempore, & occasione culturæ ipsius territorii. Undè propterea inferebam totum istum populum dici posse colonicum Prioratus, atque ipsa loca esse

tot colonias ab ipsa Religione, seu Priore constitutas, & consequenter etiam quoad jurisdictionem spirituales in populum suffragabantur privilegia illam tribuentia respectu colonorum, pro quibus aliàs generaliter & indefinitè competebar, cum tunc non prodisset moderna restrictio seu moderatio inducta per *Sac. Conc. Trid. & Constitutiones Pii V. & Gregorii XIII.* super cura animarum & requisitis, de quibus infra in *Faventina disc. 4.* Verum quicquid esset de motivi relevantia in jure, illud non suffragabatur ob cessantem assentientiam facti, in quo hujus præsuppositæ traditionis nulla dabatur justificatio.

Cessante autem fomento privilegiorum generalium Religionis inducentium tantum Prælaturam juxta primam speciem in proposito non suffragantem, Quatenus pertinet ad tertiam speciem Prælaturæ in territorio separato & qualitate nullius, deficiebat probatio, cum nullum haberetur privilegium Apostolicum speciale, Immemorabilis verò nedum probata non esset, sed profus redderetur improbabilis, stante diuturna plurium sæculorum lite cum tot concordis & actibus jurisdictionalibus ut supra, cum essentialiale hujus præscriptionis requisitum consistat in eo, quod nihil unquam visum vel auditum fuerit in contrarium supra hominum memoriam, ita ut unicus actus ad eam interrumpendam sufficiat, ut plene in hujus causæ decisionibus, & est principium absolutum.

Institabant valde agentes pro M. Priore in eo, quod nullum ex parte Archiepiscopi fundamentum constituendum esset in concordis, ac actibus earum vigore gestis, stantibus amplissimis præservativis, ut essent merè personales, nullum firmantes statum vel inducentes præjudicium, Sed istud erat leve fundamentum, quoniam concordie prædictæ aliquæ actus in proposito, non considerabantur ad tribuendum aliquod jus de novo Archiepiscopo, sed solum ad impediendam contrariam immemorabilem præscriptionem, & successivè conservandum illud jus, quod aliàs ratione legis diocæsane sibi competebar; Et nihilominus ubi etiam de his nulla penitus ratio hinc inde habenda esset, adhuc in ordine ad immemorabilem, inevitabile remanebat impedimentum resultans ab ipsa pendencia litis in Rota usque ab anno 1610. quo tempore subducto, ut omnino subducendum est, ac etiam subducto altero pupillaris ætatis testium, impossibile est habere deponentes de visu super specificis observantia quadragenaria, cum ita oporteret habere testes supra ætatem annorum 115. Ideoque desperatum opus videbatur velle sustinere hanc tertiam Prælaturæ speciem.

Quare credebam, unicam hujus causæ defensionem, juxta motivata ab initio, consistere in sustinenda Prælatura, juxta secundam speciem, super actibus præscriptis, juxta terminos textus in *cap. auditis de prescript. & Sac. Conc. Trid. sess. 24. de reformat. cap. 20.* Atque in hac parte, cum sensu etiam veritatis, credebam dictas resolutiones esse parum probabiles cum in *dist. cap. auditis*, ad litteram disponatur, quod si inferior Prælati probat longo tempore jurisdictionem in loco exercuisse, Episcopus autem, in cuius diocæsidiem locus situs est, probat interruptionem resultantem ab exercitio aliquorum actuum particularium, puta circa cognitionem causarum matrimonialium, prolationem censurarum & alia in eodè canone registrata, tunc in his pro Episcopo respondendum est, in reliquis autem generaliter pro Prælate inferiori; Ergo stant simul, locum esse intrà fines diocæs-

sis, atque in eo Episcopum aliquos actus judicia-
es exercuisse privativè ad Prælatum inferiorem, &
tamen dictis actibus exceptis, jurisdictionem univer-
salem esse penes dictum Prælatum, cujus præ-
scriptio interrupta non censetur per hujusmodi ac-
tus, seu exercitium.

Et quamvis in ultima decisione 27. *Januarii*
1662. coram *Besilaqua*, in qua solum formiter de
hoc puncto actum est, sequendo opinionem *Hosti-*
25 *ensis*, dicatur, actus ab Archiepiscopo exercitos im-
portare interruptionem præscriptionis in univer-
sum, ex regula, quod in universalibus, per aliquo-
rum actuum exercitium acquiratur, seu conservetur
possessio in universum ratione causæ universalis, ac
etiam ex eo quod, sicut in uno, eodemque corpore
citrà monstruositatem duo capita dari non possunt,
de qua propositione frequenter actum habetur *sub*
tit. de prominentiis ad materiam cathedralitatis, ita
duo ejusdem loci Prælati dandi non sunt.

Nihilominus hujusmodi fundamenta parùm tu-
ta videbantur, quoniam circà primam causæ uni-
versalis, opinio *Hostenfis* utpotè literæ textus con-
traria, communiter reprobata est, nam sicut ejusdem
26 rei prohibitum est dominium, penes duos in soli-
dum, & tamen duo domini rectè dari possunt diver-
sis respectibus ex deductis in *Tyburnina Castrorum*
& in *Romana seu status Ecclesiastici in feudationum*
sub tit. de feudis disc. 61. & 62. & alibi, ita nil prohibet,
quin duo possideant idem genus jurisdictionis
divisum in species, quia unus habeat in una specie,
alter in altera, ut *dec. 310. num. 10. & 321. nu. 26. apud*
Post. de manut. & dec. 184. num. 13. par. 11. rec.
ideoque interruptio operativa est, quoad ipsos ac-
tus particulares, sive quoad universitatem il-
lius speciei, discretivè ad alteram speciem, con-
siderando ipsas species tanquam genera, distin-
cta respectu individuum, ut bene *Abb. in eod. cap.*
auduis n. 15. & 33. ubi etiam Alex. de Nevo num. 17.
Idem Abb. in cap. cum olim eodem titulo de præscrip.
num. 6. ubi Felin num. 18. & 19. & Fagnan. nu. 29. &
clare probat idem text. in *dist. cap. auditis*, ibi, *super*
jam dictis articulis; Ideoque dicta conclusio, ut in
causa universalis, possessio aliquorum actuum pro-
fit ac operativa sit in universum, procedit ac recipi-
enda est in ea specie considerata tanquam genus, seu
universitas, secùs autem quoad species diversas, ut
per *Post. de manut. observ. 83. num. 137. & sequen.*
& in proximè allegatis decisionibus.

Proindeque totus punctus est circà compatibi-
tatem, vel incompatibilitatem concursus plurium
ejusdè speciei seu juris possessoris, si enim urget in-
compatibilitas, tunc rectè procedit ac recipienda est
opinio *Hostenfis*, quod scilicet habens juris assisten-
tiam in causa universalis, per aliquos actus particu-
27 lares, illam in totum conservare dicatur, atque con-
trariam præscriptionem interrumpere, Puta quia
duo eandem jurisdictionis speciem, sive idem gen-
us in universum in solidum habere prætendant, u-
num omninò privativè ad alterum, Secùs autem ubi
in ipso genere universalis dari potest compatibilis
concurus plurium per distinctionem specierum ut
suprà sive in omnibus speciebus ac universo genere,
concursum cumulativum, ac per quandam speciem
communions, ita ut in singulis actibus potior sit
conditio prævenientis, ut bene *Fagn. in d. c. auditis*
n. 13. & 14. cum seq. atque docet quotidiana praxis
Urbis in tribunalibus, Auditoris Cameræ, Guber-
natoris, Vicarii, & Senatoris, ac etiam respectivè
Episcoporum & Baronum intrà districtum.

Quod manifestè comprobatur in his terminis
specialibus per constitutionem *Bonifacii Octavi in*

cum persone de privilin 6. ubi clarè supponitur
locus intrà Dioccesim & absque qualitate territo-
rii separati, in quo inferior Prælatus ordinariam
spiritualem jurisdictionem habeat, & de qua constitu-
tione habetur actum intrà *Theatina disc. 5.* Et cla-
rius ex eodem *Sac. Conc. Trid. sess. 24. de reformat.*
cap. 20. ubi præsupponuntur Archidiaconi & De-
cani, aliique inferiores Prælati, Ecclesiasticam ac
ordinariam jurisdictionem in universum habentes
in locis intrà Dioccesim existentibus, unde propte-
rea Dioccesano, tanquam loci Ordinario per spe-
ciem delegationis committitur cognitio plurium
causarum, criminalium scilicet, matrimonialium
similium, ac etiam demandatur jurisdicctio circa cu-
ram animarum, & alia, de quibus suprà, Ergo com-
patibilis est concursus duorum Prælatorum, sive su-
periorum Ecclesiasticorum in eodem loco, vel di-
versis respectibus, vel per cumulativam ut suprà.

Hinc ex defectu applicationis corrui dicta pro-
positio, alioquin vera, super monstruositate duo-
rum capitum in uno corpore, quoniam id rectè
procedit, quando duo in solidum, unus privativè
ad alterum, se prætenderent illius corporis caput,
28 utpotè ejusdem Dioccesis seu territorii vel cathedra-
lis Episcopi & sponsi, cum similibus, secùs autem
ubi concursus sit compatibilis & subordinatus, quia
nempe non controversatur Episcopum esse solum
caput & Superiorem in universa Dioccesi, Præla-
tus autem inferior prætendat se esse membrum, cui
demandatæ sint aliaque operationes, in quibus ab
ipso capite impediri seu prohiberi non valeat, ut
docet quotidiana praxis Abbatum, & Prælatorum
regularium intrà Dioccesim ac in ipsismet Civitati-
bus in faciem ipsorummet Episcoporum præsentium
plenam ac ordinariam jurisdictionem intrà Clau-
stra & Conventum exercentium cum Religiosis,
ac etiam sæcularibus ibi viventibus, absque eo quod
exindè resultare dicatur monstrum plurium capi-
tum in eodem corpore, quia semper solus Episco-
pus est caput, ista verò sunt membra, quibus hæc
particularis operatio demandata est. Ideoque ex ea-
dem proportione nil prohibet, ut sicuti Abbas in
Monasterio tanquam in territorio intrà ejus ambi-
tum improprie contradistincto à Diocesi seu terri-
torio universalis d. jurisdictionem exercet, idem
quoque fieri valeat per Prælatum inferiorem in
certo loco, ita per suos fines discreto, & cum Clero
& populo ibidem vivente.

Adeoque respectuum diversitas attenditur quo-
ad dictæ monstruositatis exclusionem, quod etiam
dari potest compatibilis concursus duorum Præla-
torum ejusdem ordinis & præmitentiæ, quibus æ-
quale titulus sponsi seu capitis conveniat, quod scili-
29 cet una & eadem Ecclesia Cathedralis duos eodem
tempore habeat Episcopos, pro diversitate tamen
Rituum, quia unus sit Episcopus Ritus Latini, alter
ritus Græci, sive quod in eodem loco adsint duo E-
piscopi cum plena jurisdictione Episcopali juxta
casum de quo in *Nazarena disc. 20.* ubi de casu Epi-
scopi Fesulani intus Civitatem Florentiæ cum simi-
libus.

Posito igitur dicto compatibili concursu, clarè
fundata remanere videbatur hæc jurisdicctio, quam
discretivè ad illam Prælati tertiæ speciei cum quali-
tate nullius, mediam dicere solebam, dum tam per
testes quam per scripturas, ac per sententias Consi-
lii Regii ac etiam per ipsamet concordias, consta-
bat de possessione & exercitio Ecclesiasticæ ordina-
riæ jurisdictionis in Clerum & populum sæcularem
hujusmodi locorum per quatuor serè sæcula visi-
30 tando

tando Ecclesias & personas, & cognoscendo omnes causas civilium, criminalium & mixtarum species, adeo tenaciter, quod constabat de pluribus literis requisitoriis activè, & passivè, quia sc. officiales Archiepiscopi volentes in istis locis contra alios diœcesanos & subditos jurisdictionem exercere, eorumque mandata exequi, requirebant Priorem, e jusq; Vicarium & Officiales pro imploratione brachii, Et contra, Archiepiscopus, ejusque Officiales, in vim literarum requisitoriarum ipsius Prioris ejusque Officialium, executionem dederunt mandatis & expeditionibus contra dictorum locorū subditos in reliqua diœcesi existentes super actibus Ecclesiasticam, non autem temporalem jurisdictione concernentibus, & hæc videbatur magna probatio. Eoque magis de plano intrare dicebam d. compatibilem concursum, quodque per plures actus jurisdictionales ab Archiepisc. ejusque Officialibus exercitos, interruptio præscriptionis non resultaret, stante superventa jurisdictione delegata per S. Conc. Trid. & Apostol. Constitutiones in certis casibus ut supra, etiam in locis exemptis & sub ordinaria jurisdictione Prælatorum inferiorum, cum d. actus ad hanc jurisdictionis speciem compatibiliter, ac citrà interruptionem rectè fiat referibiles.

Disputatum etiam fuit ut supra in signatura gratiæ de puncto, an principalis defensio hujusmodi causæ spectaret ad Priorem, vel ad ipsam Religionem, ita ut acta gesta cum Priore ipsam Religionem afficiant nec ne, sed quoniam de hoc disputatum quoque fuit in Rota in *Conversana*. de qua dis. seq. idcirco ad ibi deducta relatio sufficiat.

Quare concludendo in summa seu compendio istam theoreticam dicebam quod, ubi constat de vero & proprio, non autè secundum quid, seu improprio, & intellectuali territorio separato cū qualitate nullius, tunc Episcopus, cui tale territorium adjacet, consideratur solum tanquam vicinior, non autem Ordinarius, sub cuius nomine, ad omnes effectus venit ipse inferior Prælatus, habens legem diœcesanam in eo territorio tanquam specie diœcesis stantis de per se; Ubi verò non constat de d. qualitate, tunc dicitur Prælatus inferior in aliena diœcesi, cujus Episcopus venit sub nomine ordinarii loci, tam quoad jurisdictionem à S. C. T. & Apostol. Constitutionibus delegatam, quam quoad alios casus Ordinatio loci incumbentes, exceptis illis qui à d. inferiori Prælate legitime præscripti sunt; Dicta verò qualitas territorii separati non præsumitur, sed probanda est per allegantem cum duplici specie probationis ad quam id restrictum est, Primò sc per privilegium clarum, & expressum, vel saltem aptum id continere, ab observantia pacifica & longa ita interpretatum, Et secundò per immemorabilem benè probatam, quo tamen secundò casu. donec illa canonizata sit per rem judicatam, vel tres conformes, interim Episcopus manutenendus est in possessorem & jurisdictione delegata per S. C. T. in concernentibus curam animarum, administrationem Sacramentorum, & alia ibi præscripta; Verè ista causa mereretur pro bono publico illorum populorum accipere finem per aliquam honestam concordiam, cujus tractatu fortè assumpto defensores Archiepiscopi curarunt causam proponi coram Priore, & ista parte non infirmante sub die 11. Januarii 1669. prodit resolutio pro confirmatione sententiarum ex eisdem antiquis fundamentis.

* *

CONVERSANA JURISDICTIONIS

PRO
EPISCOPO,

CUM

PRIORE S. STEPHANI ORDINIS
HIEROSOLYMITANI.

Casus per Rotam respectivè decisis ut infra.

De eadem materia jurisdictionis Prælati inferioris in concursu Diœcesani, quoties præsertim ex ipsiusmet Diœcesani concessione, jurisdictio Prælati inferioris originata est.

Et de puncto, an defensio causarum pertinentium ad Prioratus, vel Commendas Hierosolymitanæ Religionis, principaliter pertineat ad ipsam, vel ad Priores & Commendatarios, ita ut gesta cum istis afficiant nec ne ipsam Religionem.

S Y M M A R I U M.

- 1 **F**Acti series.
- 2 De stylo Rotæ, quod litore exequutoriales antiquæ excedentes metam decem annorum non exequuntur non cognito de justitia.
- 3 Item ubi prodierunt in contumaciam.
- 4 Sententia & acta cum Commendatario non citata Religione Hierosolymitana, dicuntur invalida.
- 5 Copia copia non facit fidem, & quando attendatur, & quid ubi est ex actis.
- 6 Quare deferendum non sit consulentibus.
- 7 Quando quis citari debeat, ita ut omissio ejus citationis viuet acta, vel ista eum non afficiant, Et distinguitur inter habentes interesse principale vel accessorium.
- 8 De privilegio Religionis, ut ei non præjudicent gesta cum Commendatariis.
- 9 Priores & Commendatarii sunt manuales & obedientiarii.
- 10 Cause singulorum Monasteriorum vel Conventuum aut commendarum agitantur cum eorum Prælatis.
- 11 De jure & facultate Procuratoris Generalis Religionis.
- 12 Omnes Prælati regulares sunt obedientiarii.
- 13 Episcopus dicitur interessatus in omnibus Ecclesiis sue Diœcesis.
- 14 Posita situatione in Diœcesi, fundata est intentio Episcopi.
- 15 Concessio an probet jus concedentis, & quando.
- 16 Episcopus non potest concedere jurisdictionem, & dismembrare loca sue Diœcesis.
- 17 Confirmatio Apostol. invalida concessionis, quando non suffragetur.

D I S C. II.

N Diœcesi Conversana adest Opidum *Putiniani*, undique à reliquo ipsiusmet Civitatis ac Diœcesis territorio circumdatum, cujus spirituales jurisdictionem supponitur, per quemdam *Leonem* Episcopum, mediante solutione sex marcarum argenti, & cca